

Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalne odpadne vode - vloga izvajalcev javne službe -

KONFERENCA KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA
Podčetrtek, 20. september 2019

mag. Nataša Vodopivec
Ministrstvo za okolje in prostor
Direktorat za vode in investicije
gp.mop@gov.si

PRAVNE PODLAGE

- **Zakon o varstvu okolja** (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE).
- **Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda** (Uradni list RS, št. 80/12 in 98/15).

Zakon o varstvu okolja

- Načelo plačila za obremenjevanje:
Z namenom zmanjševanja obremenjevanja okolja se lahko predpiše okoljsko dajatev zaradi onesnaževanja ali zaradi vsebnosti okolju škodljivih snovi v surovini, polizdelku ali izdelku.
- Povzročitelj onesnaževanja je dolžan plačati okoljske dajatve, s katerimi se obdavčuje onesnaževanje okolja.
- **Zavezanka ali zavezanec za plačilo okoljske dajatve je oseba, ki povzroča onesnaževanje okolja z emisijami.**
- Osnova za določitev okoljske dajatve za onesnaževanje okolja je vrsta, količina ali lastnosti emisije iz posameznega vira.
 - ⇒ Vlada podrobneje določi vrsto onesnaževanja, osnovo za obračun okoljske dajatve in zavezance za posamezno okoljsko dajatev, njeno višino in način njenega obračunavanja, odmere ter plačevanja.

Uredba o okoljski dajatvi

→ Uredba določa:

- vrste onesnaževanja, za katere se plačuje okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda,
- osnovo za obračun okoljske dajatve,
- prejemnike okoljske dajatve,
- zavezance za plačilo posamezne vrste okoljske dajatve in plačnike okoljske dajatve,
- enote obremenitve in način izračuna enot obremenitve za posamezno vrsto okoljske dajatve ter
- način obračunavanja, odmere in plačevanja posamezne vrste okoljske dajatve.

Vrste onesnaževanja

- Ena od obeh vrst dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda je okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalne odpadne vode.
- **Izjeme**, če gre za odpadno vodo, za katero velja, da:
 - se za ravnanje z njo ne uporablja predpis, ki ureja emisijo snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo,
 - nastaja kot komunalna odpadna voda v objektu na kmetijskem gospodarstvu, se zbira v nepretočni greznici in se uporablja kot gnojilo v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu, lastnik tega objekta pa plačniku okoljske dajatve predloži pisno izjavo v skladu s predpisom, ki ureja odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode,
 - nastaja v enostanovanjski ali večstanovanjski stavbi brez prijavljenih prebivalcev, v kateri se poraba pitne vode ne ugotavlja z merjenjem, v stavbi pa se ne izvaja nobena gospodarska dejavnost.

Zavezanec za plačilo okoljske dajatve

→ **Zavezanec za plačilo** okoljske dajatve zaradi odvajanja komunalne odpadne vode je pravna ali fizična oseba, ki je **uporabnik stavbe**, v kateri nastaja ► komunalna odpadna voda, in onesnažuje okolje z odvajanjem te odpadne vode.

Uporabnik stavbe je lastnik, najemnik ali druga oseba, ki uporablja stavbo ali del stavbe, v kateri nastaja komunalna odpadna voda.

→ **Za zavezanca** za komunalno odpadno vodo **se** do vpisa v evidenco zavezancev za industrijsko odpadno vodo **šteje tudi** pravna ali fizična oseba, ki je zavezanec za industrijsko odpadno vodo.

Plačnika okoljske dajatve za komunalno odpadno vodo o le-teh obvesti Agencija RS za okolje (do 31. decembra tekočega leta sporoči podatke o zavezancih oziroma o spremembah glede na poročilo za preteklo leto; podatki izhajajo iz poročil o obratovalnem monitoringu odpadnih voda in se nanašajo na preteklo koledarsko leto).

Plaćnik okoljske dajatve

→ **Plaćnik okoljske dajatve:**

Okoljsko dajatev za zavezanca za komunalno odpadno vodo izračunava, zaračunava in vplačuje **izvajalec obvezne občinske gospodarske javne službe** odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode, ki je na območju nastajanja komunalne odpadne vode **določen za izvajanje obveznih storitev odvajanja** komunalne odpadne vode **in prevzema komunalne odpadne vode iz nepretočnih greznic ali blata** iz obstoječih pretočnih greznic in malih komunalnih čistilnih naprav.

→ **Izjema:**

Zavezanec (in plačnik) za plačilo okoljske dajatve zaradi odvajanja industrijske odpadne vode, pri katerem nastaja tudi komunalna odpadna voda, je tudi zavezanec in hkrati tudi plačnik okoljske dajatve zaradi odvajanja komunalne odpadne vode.

Prejemnik okoljske dajatve / namenskost

→ **Prejemnik okoljske dajatve** za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalne odpadne vode je občina, v kateri pri zavezancu nastaja ta odpadna voda.

Namenskost okoljske dajatve (ZFO-1, 7. člen): Okoljska dajatev je prihodek proračuna občine, kjer je nastala obremenitev okolja, zaradi katere je predpisana okoljska dajatev. Z odlokom, s katerim se sprejme občinski proračun, se določi, da se sredstva okoljskih dajatev lahko porabijo le za:

1. gradnjo infrastrukture, namenjene izvajanju občinskih obveznih javnih služb varstva okolja v skladu z državnimi operativnimi programi, sprejetimi s predpisi varstva okolja na področju čiščenja in odvajanja odpadnih voda, ravnanja s komunalnimi odpadki in odlaganja odpadkov, in
2. zagotavljanje oskrbovalnih standardov, tehničnih, vzdrževalnih, organizacijskih in drugih ukrepov, predpisanih za izvajanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

Pobiranje okoljske dajatve in finančne transakcije

- Okoljsko dajatev pobira Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) v skladu s predpisi, ki urejajo finančno upravo.
- Za plačevanje, obračunavanje obresti, doplačilo, postopek prisilne izterjave, pravna sredstva ali druga vprašanja postopka v zvezi s pobiranjem okoljske dajatve ter vprašanja stvarne ali krajevne pristojnosti se uporabljajo predpisi, ki urejajo davčni postopek, in predpisi, ki urejajo finančno upravo.
 - ⇒ *Povzeto po mnenju FURS: Velja za transakcije med FURS in plačnikom.*
- Plačnik okoljske dajatve za komunalno odpadno vodo in prejemnik okoljske dajatve za komunalno odpadno vodo izvajajo finančne transakcije v zvezi z okoljsko dajtvijo v skladu s predpisi, ki urejajo plačevanje obveznih dajatev.
 - ⇒ FURS je tudi nadzorni organ – opravlja nadzor nad pobiranjem okoljske dajatve in izvajanjem te uredbe.

Osnova za obračun – letni seštevek enot obremenitve

- **Osnova za obračun** okoljske dajatve je letni seštevek enot obremenitve okolja (izraženih v PE), doseženih z neposrednim ali posrednim odvajanjem odpadne vode ali odvajanjem odpadne vode po javni kanalizaciji v vode.
- Letni seštevek enot obremenitve, ki nastanejo v koledarskem letu zaradi odvajanja komunalne odpadne vode, se izračuna:
 - na podlagi letne količine porabljene pitne vode v stavbi (PREDNOSTNO) ali
 - če se poraba ne meri:
 - ✓ na podlagi števila stalno prijavljenih prebivalcev v tej stavbi,
 - ✓ števila uporabnikov stavbe, ki tam prebivajo več kot 6 mesecev, za stanovanjske stavbe za posebne družbene skupine,
 - ✓ števila stalnih uporabnikov (zaposleni) in števila razpoložljivih zmogljivosti (gostov in drugih uporabnikov), za nestanovanjske stavbe ali če se v stanovanjski stavbi izvaja (tudi) gospodarska dejavnost.

Izjeme pri osnovi za obračun

- Če stavba, kjer ni stalno prijavljenih, obratuje le del leta, se upošteva seštevek enot obremenitve *za tiste mesece*, ko stavba obratuje.
- Če se pitna voda uporablja za take namene, pri katerih ne nastaja komunalna odpadna voda (zalivanje, napajanje živine, namakanje, pekarna, betonarna, ...):
 - od celotne letne količine porabljene pitne vode se odšteje letna količina pitne vode, porabljena za namene, pri katerih ne nastaja komunalna odpadna voda, če je za vsako posamezno rabo zagotovljeno ločeno merjenje odvzema pitne vode iz sistema za oskrbo s pitno vodo,
 - če ni zagotovljeno ločeno merjenje porabe, se upošteva število prijavljenih prebivalcev v stavbi oziroma števila uporabnikov stavbe.

Zmanjšanje letnega seštevka enot obremenitve

- Zmanjšanje letnega seštevka enot obremenitve:
 - za 40 % (upoštevanje 40-odstotnega učinka čiščenja) če se komunalna odpadna voda čisti v komunalni čistilni napravi (≥ 2.000 PE) s primarnim čiščenjem,
 - za 90% (upoštevanje 90-odstotnega učinka čiščenja) če se komunalna odpadna voda čisti v komunalni čistilni napravi (≥ 2.000 PE) s sekundarnim ali terciarnim (kjer je predpisano) čiščenjem ali v mali komunalni čistilni napravi s primernim čiščenjem.
- Učinek čiščenja (zmanjšanje letnega seštevka enot obremenitve) se začne upoštevati:
 - naslednji mesec po datumu začetka obratovanja naprave, če gre za komunalno čistilno napravo ≥ 50 PE in
 - naslednji mesec po datumu izdelave: poročila o opravljenih prvih meritvah odpadne vode iz katerega je razvidno doseganje predpisanih mejnih vrednosti emisije ali poročila o opravljenem pregledu iz katerega je razvidno, da ta mala komunalna čistilna naprava obratuje v skladu s predpisanimi zahtevami.

Pridobivanje podatkov

- Plačnik (IJS) pridobiva podatke s pozivom od uporabnika stavbe oz. zavezanca.
- Uporabnik (če ima stavba upravnika pa njen upravnik) na poziv IJS v 15 dneh po prejemu poziva obvesti plačnika okoljske dajatve o podatkih za obračun:
 - letni količini porabljene pitne vode (če se poraba meri),
 - številu stalno prijavljenih prebivalcev (če se poraba ne meri) ali številu uporabnikov stavbe stanovanjske stavbe za posebne družbene skupine, nestanovanjske stavbe in stavbe, kjer se izvaja gospodarska dejavnost.
- Če uporabnik stavbe oziroma njen upravnik ne obvesti plačnika okoljske dajatve o zahtevanih podatkih, se upošteva predpisane pavšalne zneske obremenitve (10 enot obremenitve na leto na stanovanjsko enoto, če gre za enostanovanjsko ali večstanovanjsko stavbo, 50 enot obremenitve na leto, če gre za enostanovanjsko stavbo, v kateri se izvaja gospodarska dejavnost, in 500 enot obremenitve na leto, če gre za nestanovanjsko stavbo ali stanovanjsko stavbo za posebne družbene skupine ali večstanovanjsko stavbo, v kateri se izvaja gospodarska dejavnost).

Pridobivanje podatkov

- Uporabnik stavbe oziroma njen upravnik mora plačnika okoljske dajatve obveščati tudi o začasnem bivališču, kjer prebiva več kot šest mesecev (obvesti plačnika v kraju stalnega in v kraju začasnega prebivališča ter priloži dokazila); plačnika okoljske dajatve morata to upoštevati pri obračunu letnega seštevka enot obremenitve (v sorazmernem deležu).
- Lastnik ali upravljavec čistilne naprave mora obvestiti plačnika oziroma plačniku predložiti podatke o:
 - delovanju čistilne naprave v 15 dneh po prejemu pisnega poziva naročnika,
 - morebitnem izpadu čistilne naprave v 15 dneh po ugotovitvi izpada (za čas izpada se učinek čiščenja ne upošteva, če je izpad za več kot mesec dni).

Obračun, sprememba obračuna in poračun

- Plačnik okoljske dajatve za komunalno odpadno vodo obračun izvede glede na podatke o letnih seštevkih enot obremenitve po posameznih stavbah za preteklo koledarsko leto.
- Plačnik okoljsko dajatev obračuna zavezancem na enak način, kot jo izračuna in obračuna / plača na FURS, glede na podatke, ki se nanašajo na stavbo, katere uporabnik je posamezen zavezanec.
- Če se zaradi nadgradnje javne kanalizacije, sprememb v deležu priključenosti ali sprememb v številu stalno prijavljenih prebivalcev ali uporabnikov stavb v tekočem koledarskem letu mesečni obračun okoljske dajatve razlikuje za več kot 30 % od izračuna glede na podatke za preteklo koledarsko leto, plačnik lahko prijavi spremembo višine mesečnega obračuna. Spremembo obračuna lahko upošteva potem, ko FURS spremembo potrdi. Plačnik poračun plačane okoljske dajatve izvede do 25. aprila za preteklo koledarsko leto; premalo plačano tudi plača, za preveč plačano ne plačuje tekočih obveznosti.

Nejasnosti / odprta vprašanja / 1 /

- Uporabnik stavbe (zavezanec za plačilo okoljske dajatve) ≠ Uporabnik javne službe (zavezanec za plačilo storitve IJS)
- Plačnik okoljsko dajatev obračuna zavezancem na predpisan način glede na podatke, ki se nanašajo na stavbo, katere uporabnik je posamezen zavezanec – *ne glede na to, ali je slednji priključen na javni vodovod ali javno kanalizacijo.*
- Če izvajalec javne službe oskrbe s pitno vodo ne zagotavlja predpisane kakovosti pitne vode, če se uporablja voda iz lastnega vira, če se uporablja kapnica,.... *to ni razlog, da se ne bi plačevalo okoljske dajatve*

Nejasnosti / odprta vprašanja / 2 /

- Plačnik podatke pridobiva pri zavezancu oziroma uporabniku stavbe.
 - Uredba ne predvideva preverjanja oz. poizvedovanja v uradnih zbirkah podatkov (npr. CRP) oziroma od plačnika (IJS) ne zahteva preverjanja pravilnosti podatkov, ki jih na podlagi poziva predloži uporabnik stavbe,
 - Zakon o lokalni samoupravi določa: „Občina pridobiva osebne podatke iz prejšnjega odstavka neposredno od posameznika, na katerega se podatki nanašajo. Na podlagi zahteve, ki vsebuje navedbo pravne podlage obdelovanja osebnih podatkov, lahko občina osebne podatke pridobi tudi od upravljavca centralnega registra prebivalstva, matičnega registra, zemljiškega katastra ali drugega upravljavca, če tako določa zakon“. In „Občina lahko, zaradi izvajanja nalog iz svoje pristojnosti v skladu z nameni in pod pogoji določenimi v zakonu, posreduje pridobljene podatke fizičnim in pravnim osebam“ (21.a člen)
- *bi bilo bolj smiselno predpisati pridobivanje podaktov iz uradnih evidenc?*

Nejasnosti / odprta vprašanja / 3 /

- Pisna izjava zavezanca, da so izpolnjeni pogoji iz predpisa, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu, če se komunalna odpadna voda iz nepretočne greznice uporablja kot gnojilo v kmetijstvu:
- zavezanec (če gre za kmetijsko gospodarstvo !) s podpisom potrjuje (jamči), da so izpolnjeni predpisani pogoji za uporabo komunalne odpadne vode kot gnojilo v kmetijstvu,
 - v izjavi morajo biti navedeni tudi datumi in količine odstranjene komunalne odpadne vode iz nepretočne greznice ter njenega mešanja z gnojnico ali gnojevko,
 - predpisi ne zahtevajo prilaganja drugih dokazil,
 - izjema ne pomeni, da se komunalna odpadna voda lahko vodi direktno (iz stavbe oziroma sanitarij) na gnojišče !

Nejasnosti / odprta vprašanja / 4 /

- Plačnik lahko med letom (ob več kot 30 % spremembi) prijavi spremembo obračuna ali za preteklo leto poročuna preveč / premalo plačano dajatev – *enako bi moralo veljati pri obračunu zavezancem.*
- Plačila „za nazaj“ (vezano na inšpekcijske ukrepe):
 - predpisi o okoljski dajatvi ne urejajo načina obračuna s strani plačnika ali načina plačila s strani zavezanca, če v preteklosti okoljska dajatev ni bila obračunana.

Nejasnosti / odprta vprašanja / 5 /

- Upoštevanje učinka čiščenja pri MKČN < 50 PE (pretočna greznica **NI** MKČN):
- Analizni izvid prvih meritev, iz katerega je razvidno, da predpisane mejne vrednosti emisije niso presežene (prvo leto po začetku obratovanja),
 - Poročilo o pregledu, iz katerega je razvidno, da MKČN < 50 PE obratuje v skladu s predpisom, ki ureja odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, oziroma analizni izvid, iz katerega je razvidno, da predpisane mejne vrednosti emisij niso presežene, če se lastnik odloči za meritve (prvo naslednje leto po izvedbi prvih meritev in nato vsaka nadaljnja tri leta),
 - Začetek upoštevanja učinka čiščenja - pri obračunu okoljske dajatve za naslednji mesec po datumu izdelave analiznega izvida / poročila o pregledu,
 - Prenehanje upoštevanja učinka čiščenja - za naslednji mesec po roku, v katerem je treba v skladu s predpisom, ki ureja odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, opraviti naslednji pregled (če je poročila o pregledu ni razvidno, da je obratovanje v skladu s predpisi ali analizni izvid kaže preseganje predpisanih mejnih vrednosti emisij)

Hvala za pozornost

Izjeme iz splošne emisijske uredbe

Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (Uradni list RS, št. 64/12, 64/14 in 98/15), 3. člen (izjeme):

→ Uredba se ne uporablja za:

- padavinsko odpadno vodo, ki nastaja pri obratovanju kamnolomov,
- odpadno vodo, ki nastaja pri: poglobljanju morskega ali rečnega dna, obratovanju ladij v notranjih morskih vodah, odmetavanju odpadkov z ladij v notranjih morskih vodah, opravljanju kmetijske dejavnosti in se uporablja kot organsko gnojilo na kmetijskih površinah v skladu s predpisom, ki ureja varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, odkopu naplavljenega rečnega gramoza, če nastaja pri pranju gramoza na vodnih zemljiščih, opravljanju nalog v zvezi z varstvom pred naravnimi in drugimi nesrečami,
- vračanje podzemne vode po uporabi za ogrevanje ali hlajenje objektov v isti vodonosnik in
- odvajanje odpadne vode iz naprav, ko gre za emisijo radioaktivnih snovi.

Uporaba blata kot gnojilo v kmetijstvu

Uredba o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 62/08):

→ Blato je:

- ...,
- odpadno blato iz greznic in nepretočnih greznic,
-

→ Uporaba blata iz greznic, nepretočnih greznic in malih komunalnih čistilnih naprav z zmogljivostjo do 50 PE za gnojilo v kmetijstvu je prepovedana, razen za blato, ki:

- ..., ali
- nastaja na kmetijskem gospodarstvu in je zmešano skupaj s komunalno odpadno vodo, z gnojevko oziroma gnojnico ter skladiščeno najmanj šest mesecev pred uporabo za gnojilo v kmetijstvu.

Izjava o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15 in 76/17), in osnutek sprememb uredbe:

- obvezna storitev javne službe za objekt kmetijskega gospodarstva je le storitev pregleda malih komunalnih čistilnih naprav z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE, če:
- gre za uporabo komunalne odpadne vode iz nepretočne greznice oziroma blata v skladu s predpisom, ki ureja uporabo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu,
 - lastnik tega objekta izvajalcu javne službe ob vsakokratni izvedbi storitve iz tretje alineje prvega odstavka tega člena predloži pisno izjavo, da so izpolnjeni pogoji iz predpisa iz prejšnje alineje. V izjavi morajo biti navedeni tudi datumi in količine odstranjene komunalne odpadne vode iz nepretočne greznice oziroma blata iz male komunalne čistilne naprave ter njenega mešanja z gnojnico ali gnojevko.
- ⇒ **Nomotehnični popravki uredbe v osnutku sprememb !**

Uporabnik javne službe

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15 in 76/17):

- Uporabnik javne službe je lastnik objekta ali dela objekta in upravljavec javnih površin, iz katerih se padavinska odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo, (in je po Uredbi o metodologiji za oblikovanje cen storitev javne službe zavezanec za plačilo storitev opravljanja javne službe).
- Ne glede na prejšnjo alinejo lahko obveznosti uporabnika javne službe izvaja:
 - eden od lastnikov objekta, če gre za solastništvo in je med lastniki o tem dosežen pisni dogovor, oziroma eden od lastnikov dela stavbe, če gre za večstanovanjsko stavbo brez upravnika in je med lastniki o tem dosežen pisni dogovor, in
 - upravnik stavbe v imenu in za račun uporabnika, če gre za večstanovanjsko stavbo z upravnikom.

